

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ГАЗУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту газу НАН України,
доктор технічних наук, професор,
чл.-кор. НАН України

Г.В. Жук
14.08.2025 р.

СХВАЛЕНО

решенням Вченої ради
Інституту газу НАН України
протокол №9
«14» серпня 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОСВІТНЬО-НАУКОВУ ПРОГРАМУ
Інституту газу Національної академії наук України**

КИЇВ – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про освітньо-наукову програму в Інституті газу НАН України (далі – Положення) є частиною організації освітнього процесу в Інституті газу НАН України (далі – Інститут) та визначає процедури розроблення, затвердження, моніторингу, оновлення та перегляду освітньо-наукової програми. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту» Національної рамки кваліфікацій, Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, наказів Міністерства освіти і науки України, Статуту Інституту газу НАН України та ґрунтується на таких матеріалах: Довідник користувача ЄКТС, Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості та інших нормативно-правових документів.

Основні терміни та їх визначення

У Положенні використовуються терміни, зазначені у Законах України «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових документах:

галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей;

спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників;

спеціалізація – складова спеціальності, що затверджується відповідними урядовими структурами та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної діяльності за певною спеціальністю;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;

гарант освітньої програми – це відповідальний за реалізацію освітньої програми науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка працює в інституті за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до освітньої програми спеціальністю або досвід роботи в галузі не менше 5 років. Призначення, права та обов'язки гаранта освітньої програми визначаються цим Положенням;

громадське обговорення освітніх програм – це процедура залучення зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів, їх представників до обговорення питань щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду, а також закриття освітніх програм в Інституті;

група забезпечення освітнього процесу (далі – кадровий склад) – група науково-педагогічних, наукових працівників, які відповідають за виконання освітніх компонентів освітніх програм на певних рівнях вищої освіти, особисто беруть участь в освітньому процесі, мають відповідну освітню та/або професійну кваліфікацію для забезпечення освітнього процесу на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти, систематично підвищують кваліфікацію і володіють досягненнями у професійній діяльності відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Інформація про кадровий склад вноситься до ЄДЕБО адміністратором ЄДЕБО за поданням директора не пізніше, ніж за 3 місяці до початку навчального року. Зміни до інформації про кадровий склад оновлюються в ЄДЕБО адміністратором ЄДЕБО за поданням відділу кадрів або директора протягом тридцяти календарних днів з дня настання таких змін;

група забезпечення освітньої програми/спеціальності (далі – група забезпечення) – група науково-педагогічних, наукових працівників, які працюють в Інституті за основним місцем роботи, мають відповідну освітній програмі освітню та/або професійну кваліфікацію, систематично підвищують кваліфікацію і володіють досягненнями у професійній діяльності відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Інформація про групу забезпечення вноситься до ЄДЕБО адміністратором ЄДЕБО за поданням директора не пізніше, ніж через п'ять робочих днів після введення в дію наказом ректора затвердженої вченою радою освітньої програми. Інформація про групу забезпечення оновлюється в ЄДЕБО адміністратором ЄДЕБО за поданням директора за потреби, але не рідше 1 разу на семестр;

загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку;

кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей;

моніторинг освітньої програми – це постійний цільовий контроль і діагностика стану реалізації освітньої програми на базі систематизації наявної інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами при створенні освітньої програми, відстеження освітнього процесу в межах конкретної освітньої програми за чітко визначеними показниками;

освітній компонент – змістовна навчальна складова освітньої програми як автономний, офіційно структурований навчальний досвід, що повинен мати послідовний чіткий набір результатів навчання, визначені види навчальної діяльності згідно з часом, виділеним в рамках освітньої програми, та відповідні критерії оцінювання;

освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації;

проектна група освітньої програми (далі – проектна група) – визначена розпорядженням директора Інституту група науково-педагогічних та/або наукових працівників (не менше 3 осіб), які працюють в Інституті, мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і досвід роботи, головною метою якої є обґрунтування спроможності запровадження (реалізації) та розробка проекту нової освітньої програми. Для урахування інтересів стейкхолдерів до складу проектної групи включаються здобувачі вищої освіти, випускники Інституту та потенційні роботодавці (за їх згодою). Серед членів проектної групи обирається керівник, який здійснює загальне керівництво процесом розроблення освітньої програми. Для навчання іноземців та осіб без громадянства один із членів проектної групи повинен володіти англійською мовою на рівні не В2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти або кваліфікаційними документами (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), що пов'язані з використанням зазначеної мови;

стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності;

стейкхолдери – зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у реалізації освітньої програми (органи державної влади та органи місцевого самоврядування, роботодавці, випускники, академічна спільнота, здобувачі вищої освіти та їх батьки, абітурієнти та їхні батьки, а також міжнародні партнери, громадські організації, асоціації роботодавців, асоціації випускників Інституту тощо);

акредитація освітньої програми – це оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності Інституту за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також

досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми, передбачених чинним законодавством.

2. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Запровадження освітньо-наукової програми в Інституті здійснюється для задоволення потреб насамперед установи у висококваліфікованих фахівцях.

2.2. Ініціаторами запровадження ОНП, як правило, є наукові підрозділи Інституту. Ініціатори, за рішенням науково-методичної комісії Інституту (далі – НМКУ) з відповідної спеціальності утворюють проектну групу з розроблення ОНП. Склад проектної групи затверджується рішенням Вченої ради Інституту.

2.3. Необхідною умовою успішної реалізації та подальшого розвитку затвердженої ОНП є призначення гаранта ОНП. Як правило, гарантом ОНП призначається керівник проектної групи.

2.4. Гарант ОНП відповідає за:

- формування ОНП;
- погодження робочих програм навчальних дисциплін/програм практик в частині відповідності компетентностей та результатів навчання за освітнім компонентом цілям та результатам ОНП;

- щорічний перегляд змісту ОНП з урахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, позитивного досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних ОНП;

- організацію опитувань стейкхолдерів з метою удосконалення змісту ОНП, підвищення якості реалізації ОНП;

- підготовку акредитаційних матеріалів, їх подачу до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО), виконання функцій контактної особи від Інституту в процесі акредитації, зокрема бере участь у засіданні галузевої експертної ради та засіданні НАЗЯВО під час розгляду ОНП;

- розміщення інформації про ОНП на офіційному вебсайті Інституту;

- проведення Вченої ради Інституту газу НАН України і голосування щодо прийняття рішення щодо можливості визнання результатів навчання кожного здобувача здобутих під час навчання в інших закладах освіти та/або в неформальній та інформальній освіті (процедура визнання описана в «Положенні про визнання результатів неформальної та інформальної освіти»).

Гарант щорічно звітує перед Вченою радою Інституту у щодо реалізації ОНП, зокрема, про врахування зауважень та рекомендацій одержаних в процесі акредитації.

2.5. Проектна група готує пакет документів для запровадження нової ОНП, до якого входить:

- 1) рекомендації щодо запровадження ОНП від роботодавців та / або інших стейкхолдерів;

- 2) обґрунтування запровадження нової ОНП;

- 3) проєкт опису ОНП відповідно до встановленої форми та заповнений згідно з методичними рекомендаціями;
 - 4) проєкт навчального плану.
- 2.6. Проєктна група подає пакет документів згідно з переліком в п. 2.5 цього Положення на розгляд до Вченої ради Інституту.
- 2.7. Умовами ухвалення рішення про запровадження нової ОНП є:
- 2.7.1. Кожний освітній компонент освітньої програми має бути забезпечений науково-педагогічними (педагогічними) та / або науковими працівниками з урахуванням відповідності їх освітньої та / або професійної кваліфікації, що визначається в Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності.
 - 2.7.2. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, які забезпечують освітній процес, повинні відповідати вимогам, визначених в Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності.
 - 2.7.3. Для освітніх програм, освітній процес за якими повністю реалізується англійською мовою, педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, які забезпечують реалізацію освітніх компонентів, повинні мати документ, що засвідчує володіння англійською мовою на рівні не нижче B2.
 - 2.7.4. Навчальні приміщення (аудиторії та лабораторії), які використовуються під час реалізації освітнього процесу за певною освітньою програмою, мають бути забезпечені відповідним мультимедійним обладнанням, зокрема, проєкторами, комп'ютерами, ноутбуками, смарт-дошками тощо.
 - 2.7.5. Кожний визначений освітньою програмою обов'язковий освітній компонент має бути забезпечений матеріально-технічною та навчально-методичною базою, зокрема обладнанням, приладами, пристроями, технологіями, ліцензійним програмним забезпеченням, дистанційними курсами, навчальними та методичними матеріалами тощо, що дозволить здобувачам досягнути відповідних програмних результатів навчання.
- 2.8. Після розгляду документів на Вченій раді Інституту газу НАН України надає проєктній групі висновок з рекомендацією ОНП до запровадження або з обґрунтованою відмовою в запровадженні ОНП. У разі відмови у запровадженні ОНП проєктна група може переглянути проєкт ОНП, внести необхідні зміни, доопрацювати пакет документів та подати його на Вчену раду Інституту газу НАН України повторно.
- 2.9. Проєктна група оприлюднює опис ОНП на офіційних веб-ресурсах Інституту для громадського обговорення, про що інформує всі зацікавлені сторони. Громадське обговорення триває не менше одного місяця з обов'язковим зазначенням дати опублікування проєкту, кінцевої дати подачі пропозицій та / або зауважень, переліку змін / питань, які винесені на розгляд, та контактів зворотного зв'язку. Під час громадського обговорення керівник проєктної групи презентує проєкт ОНП на засіданні відділу, яка відповідальна за реалізацію даної ОНП.
- 2.10. Після громадського обговорення проєктна група ОНП розглядає, обговорює пропозиції та / або зауваження стейкхолдерів, враховує зауваження

та подає повторно на Вчену раду Інституту газу НАН України для затвердження.

3. ПОГОДЖЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Затверджена Вченою радою Інституту газу НАН України ОНП вводиться в дію відповідним наказом директора.

3.2. Погоджена на засіданні Вчену раду Інституту газу НАН України та введена в дію наказом директора ОНП передається до науково-організаційного відділу для здійснення процедури реєстрації в ЄДЕБО.

4. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4.1 Реалізація ОНП здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Інституті газу НАН України.

4.2 Відповідальною за реалізацію ОНП визначається один з наукових відділів Інституту.

4.3 Обов'язковим під час реалізації ОНП є відображення інформації про ОНП на вебсторінці установи: контакти проектної групи/гаранта ОНП; аналітичні дані за результатами опитувань/анкетувань стейкхолдерів; проекти оновлення ОНП; тощо.

5. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Процес реалізації освітньої програми включає її моніторинг та перегляд з метою удосконалення, що передбачає оновлення ОНП.

5.2. Моніторинг ОНП щорічно здійснюється робочою групою ОНП спільно з її гарантом для встановлення досяжності визначених цілей та програмних результатів навчання. Процедура моніторингу передбачає залучення структурних підрозділів Інституту, експертів, професіоналів-практиків, здобувачів ВО, інших стейкхолдерів та зацікавлених сторін.

5.3. Моніторинг ОНП включає:

- аналіз пропозицій та результатів щорічного опитування всіх учасників освітнього процесу, які задіяні в реалізації ОНП, зокрема, здобувачів ВО, викладачів, випускників, роботодавців та інших стейкхолдерів;

- перевірку рівня залишкових знань здобувачів ВО;

- аналіз кадрового складу ОНП, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення;

- аналіз результатів прийому здобувачів ВО на дану ОНП;

- аналіз доцільності впровадження рекомендацій експертних груп та галузевих експертних рад, наданих під час проведення акредитаційних експертиз, зокрема за іншими ОНП;

- аналіз сучасних тенденцій розвитку галузі / спеціальності;

- врахування вимог наявного затвердженого/оновленого Стандарту вищої освіти за спеціальністю, до якої належить ОНП;

- врахування нормативно-правових актів Інституту газу НАН України.

5.4. За результатами моніторингу, гарант ОП спільно з робочою групою готує звіт, який розглядається на засіданні Вченої ради Інституту газу НАН України з відповідної спеціальності, на основі якого приймається рішення щодо доцільності оновлення / закриття ОНП.

5.5. Оновлення ОНП передбачає внесення змін до змісту ОНП, умов її реалізації, цілей ОНП та/або програмних результатів навчання, зміну назви ОНП тощо.

5.6. Опис оновленої ОНП оприлюднюється на офіційних веб-ресурсах Інституту для проходження процедури громадського обговорення.

5.7. Після громадського обговорення робоча група ОНП обговорює пропозиції та / або зауваження стейкхолдерів освітньої програми, та, за потреби, вносить зміни до відповідних структурних елементів ОНП та відображає відповідні зміни в розділі «Еволюція ОП», і подає ОНП до НМКУ з відповідної спеціальності для погодження.

5.8. Оновлена ОНП проходить процедуру погодження та затвердження, визначену у розділі 3 цього Положення.

5.9. Терміни розроблення, затвердження, моніторингу, оновлення та перегляду освітньо-наукової програми щорічно визначаються відповідними наказами Інституту, але оновлення та перегляд освітньо-наукової програми здійснюється не менше ніж раз на 3 роки.

5.10. Рішення про закриття ОНП та виключення з переліку ОНП у приймає Вчена рада Інституту газу НАН України на підставі подання НМКУ з відповідної спеціальності.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Опис ОНП складається державною мовою.

6.2. Описи ОНП розміщуються на сайті Інституту <https://gas-inst.org.ua/> в розділі «Організація та забезпечення освітнього процесу».

6.3. Відповідальним за формування опису ОНП є керівник проектної / робочої групи, а за зберігання оригіналу опису ОНП – завідувач науково-організаційного відділу.

6.4. Реєстрацію нових ОНП в Єдиній державній електронній базі з питань освіти (ЄДЕБО) здійснює науково-організаційний відділ.

6.5. Відповідно до ОНП розробляються навчальні плани за всіма формами навчання, які затверджуються Вченою радою Інституту газу НАН України разом із ОНП або у рамках підготовки до нового навчального року.

6.6. Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися наказом директора за рішенням Вченої ради Інституту газу НАН України.